

Władysław Nawrocki - Życiorys

Władysław Nawrocki urodził się w Warszawie, w dniu 28.01.1892 roku. Był synem Aleksandra, projektanta mebli, i Amelii ze Słotwińskich. Po ukończeniu 6 klasowej szkoły realnej i kursów handlowych u profesora Chankowskiego rozpoczął 12.12.1911 pracę w zakładach przemysłu betonowego i ceramicznego „Fabianówka” w Żychlinie. Poza pracą zawodową, współpracował z czasopismami regionalnymi na przykład z „Łowiczaninem”, czy „Naród-Wiadomości Dienne”. Pisał pod pseudonimem „Podczaszy”.

W 1913 roku został powołany jako jednoroczny do dywizjonu artylerii polowej w Helsinkach. Po odbyciu służby wojskowej powraca w 1914 roku do kraju, gdzie zastaje go wybuch I Wojny Światowej i mobilizacja do armii rosyjskiej. 12.12.1914 roku zostaje przeniesiony jako ochotnik do I Legionu Polskiego formowanego w Puławach - „Legion Puławski”. W legionie, Brygadzie Strzelców Polskich, i w Pierwszej Dywizji Strzelców Polskich, od bitwy pod Pakosławiem, aż do bitwy pod Husiatyniem, 27.07. 1917 roku, walczy z wojskami niemieckimi i austrowęgierskimi.

Awansuje od stopnia szeregowego do stopnia sztabs kapitana, kończąc w międzyczasie szkołę oficerską w Pskowie. W tym okresie jest współzałożycielem i współpracownikiem pierwszej polskiej gazety wojskowej w Rosji, Wiadomości Wojskowe. W walkach pod Brzeżanami zostaje zagazowany i kontuzjowany, a w bitwie pod Husiatyniem, dowodząc 10 Kompanią Pierwszego Pułku Strzelców Polskich, osłaniając odwrót dywizji, zostaje dwukrotnie ciężko ranny i wzięty do niewoli przez Niemców. Bitwa ta zostaje opisana przez Władysława Nawrockiego w Kalendarzu „Zorza” z 1922 roku. Z krwawego boju pod Husiatyniem, ze 100 osobowej 10 kompanii wychodzi cało jedynie około 20 żołnierzy. Kiedy Władysław Nawrocki, ranny ciężko wcześniej podczas bitwy w nogę, leży nieprzytomny na polu bitwy, niemiecki żołnierz usiłuje go dobić bagnetem. Wówczas, przytomnieje i osłania twarz ręką, która zostaje przebita tymże bagnetem, łamiąc mu nos i szczęki. Mimo, że ciężko ranny, strzela do Niemca z drugiej ręki, z pistoletu, zabijając go. Tak też zostaje znaleziony na polu bitwy i zabrany do szpitala jenieckiego w Shombathelli na Węgrzech. W niewoli przebywa przez 14 miesięcy, w tym 10 miesięcy w szpitalu, co świadczy o rozległości ran. Stąd też na późniejszych zdjęciach, twarz majora Nawrockiego wygląda odmiennie niż przed ranieniem, a okaleczona noga pozostaje o 4 centymetry krótsza.

Po wydostaniu się z niewoli zostaje, rozkazem pułkownika Bolesława Roji z 28.10.1918, powołany do szeregów Wojska Polskiego w Krakowie. Następnie, rozkazem Polskiej Komendy Wojskowej w Krakowie rozbraja 1.11.1918 roku Austriacką Flotyllę Wiślaną i zostaje mianowany 1.11.1918 roku dowódcą Polskiej Flotylli Wiślanej. Jest zatem, na 9 dni przed odzyskaniem niepodległości przez Polskę, pierwszym dowódcą Polskiej Marynarki Wojennej. Pozostaje na tym stanowisku do 16.01.1919 roku. Następnie, na własną prośbę przechodzi do Dowództwa Okręgu Generalnego w Kielcach i 26 Pułku Piechoty, pełniąc stanowiska dowódcy kompanii i batalionu Obozu Szkół Piechoty oraz zastępcy okręgowego inspektora piechoty, w różnych miejscowościach okręgu kieleckiego-w Kielcach, Końskich, Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku i innych.

16.09.1920 roku zostaje przeniesiony na stanowisko szefa Oddziału III b Sztabu Okręgu Generalnego (Korpusu VIII Pomorze). Zajmuje się wyszkoleniem i przysposobieniem wojskowym. Kończy 5-miesięczny kurs dowódców Pułku i Piechoty Dywizyjnej w DCWA (Doświadczalnym Centrum Wyszkozenia Armii w Rembertowie). W 1923 roku mianowany majorem, rozpoczyna studia w Wyższej Szkole Wojennej. Ciężki wypadek w kwietniu 1924 roku (upadek z konia podczas ćwiczeń, zakończony połamaniem w wielu miejscach nogi, która, była zraniona podczas bitwy pod Husiatyniem), uniemożliwia mu ukończenie studiów.

03.04.1924 roku zostaje mianowany dowódcą I-go Baonu 18 Pułku Piechoty w Skierniewicach, gdzie poznaje swoją przyszłą żonę, a w 1925 roku kwatermistrzem tegoż pułku. W tym też roku żeni się we wrześniu z nauczycielką, Zofią z Konopackich, a w czerwcu, 1926 roku przychodzi na świat jego syn Stefan. W latach 1926-27 jest dyrektorem nauk w szkole Podchorążych Piechoty w Gródku Jagiellońskim. Od 1.11.1927 roku do 7.01.1930 roku jest rejonowym komendantem Przysposobienia Wojskowego 26 Dywizji Piechoty, uzyskując czołową lokatę w Polsce dla swego rejonu Przysposobienia Wojskowego. 08.01.1930 roku zostaje mianowany okręgowym inspektorem Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego w Łodzi. W tym czasie współ-inicjuje powstanie lotniczego przysposobienia wojskowego i budowę lotniska w Łodzi. W 1932 zostaje przeniesiony na stanowisko dowódcy Batalionu Detaszowanego 73 Katowickiego Pułku Piechoty w Oświęcimiu. Dowodzi nim do 1934 roku. Batalion w tym czasie uzyskuje czołową lokatę w dywizji. W 1934 roku zostaje przeniesiony na stanowisko komendanta RKU (Rejonowej Komendy Uzuppełnień) w Końskich. W kampanii 1939 roku bierze udział w walkach grupy operacyjnych generała F. Kleberga i 5.10.1939 roku dostaje się do niewoli niemieckiej, po bitwie pod Kockiem. W Kielcach jest w obozie przejściowym, dokąd udaje się jego żona Zofia i syn Stefan, jak potem okazuje się, na ostatnie spotkanie z mężem i ojcem. W niewoli w Niemczech, przebywa w Oflagu 7A w Murnau. 18.08.1942 roku umiera na gruźlicę w szpitalu polowym we Freisingu. Jest pochowany na cmentarzu dla obcokrajowców w Neumarkt/OPF.

Władysław Nawrocki był wybitnym teoretykiem i praktykiem w zakresie kształcenia rezerw i przysposobienia wojskowego. Wśród jego prac warto wspomnieć publikację z 1930 roku pod tytułem „Przysposobienie Wojskowe w Niemczech”, w której trafnie przewidział znaczenie przysposobienia wojskowego dla przyszłej potęgi militarnej Niemiec. Współpracował także z szeregiem czasopism, a między innymi z „Polską Zbrojną”.

Za działalność bojową i niepodległościową został odznaczony krzyżem srebrnym orderu Virtuti Militari i Krzyżem Niepodległości.

Opracowała
Agnieszka Nawrocka – wnuczka Władysława Nawrockiego